

Klīniskas kompetences uzlabošana pacientu drošībai – simulācija dzemdniecībā

Anna Miskova

*Rīgas Stradiņa universitāte,
Dzemdniecības un ginekoloģijas katedra, Latvija*

Ievads. Apvienoto Nāciju (*United Nations*) Tūkstošgades attīstības mērķis (*Millenium Development Goals*) ir samazināt bērnu mirstību (50% no tās ir jaundzimušo mirstība) un mātes mirstību. Viens no ceļiem šī mērķa sasniegšanai ir droša grūtniecība un dzemdības. Literatūras dati [*Centre for Maternal and Child Enquiries Review, 2011*] liecina, ka ~ 70% mātes mirstības gadījumu bija iespējams novērst ar kvalitatīvu aprūpi. Viens no galvenajiem perinatālās mirstības cēloņiem ir arī slikta sazināšanās starp kolēģiem un neefektīva, diskoordinēta aprūpes komandas rīcība. Pēc ASV *Joint Commision* slēdziena neizdevusies kolēģu sazināšanās ir galvenais pacientu nāves, fiziskas vai psiholoģiskas traumas cēlonis (nav saistīts ar slimības gaitu) pēdējo 10 gadu laikā.

Neatliekamas situācijas dzemdniecībā ir neparedzamas un pēkšņas. Veiksmīga neatliekamo situāciju vadīšana pieprasa strauju un koordinētu multidisciplināras komandas rīcību. Eiropas dzemdību speciālistu un ginekologu padomes (*EBCOG*) dzemdību palīdzības standarti definē aprūpes speciālistu apmācību rīcībai neatliekamo situāciju gadījumā dzemdniecībā kā vienu no dienesta audita indikatoriem. Multidisciplināra komandas iesaistīšana grūtnieces aprūpē saslimšanas gadījumā un lokālo protokolu ieviešana katrā dzemdību un grūtnieču aprūpes iestādē arī ir definēti kā aprūpes standarti.

Darba mērķis. Veikt literatūras avotu apkopojumu par klīnisko prasmju apgūšanu simulētā vidē, multidisciplināras komandas darbu dzemdniecībā un veikt piedāvāto modeļu integrāciju lokālā līmenī.

Materiāls un metodes. Citējamo literatūrās avotu meklēšana *PubMed* datu bāzē pēc atslēgas vārdiem “*simulation*” and “*obstetrics*”, “*team work*” and “*obstetrics*”. Tika apskatīti angļu valodā uzrakstītie pilna teksta raksti, kas tika publicēti 2005.–2015. gadā.

Rezultāti. Atslēgas vārdiem “*simulation*” and “*obstetrics*” tika piedāvāti 507 literatūras avoti, no tiem 60 literatūras apskati un 62 klīniskie pētījumi. No tiem savukārt tika apskatīti 53 literatūras avoti, kuros analizēti praktiski simulācijas apmācības aspekti dzemdniecībā. Pēc atslēgas vārdiem “*team work*” and “*obstetrics*” tika atlasīti 4 literatūras apskati no 163 piedāvātajiem literatūras avotiem. Kopā 57 literatūras avoti tika apkopoti tabulā pēc publikācijas tipa, valsts, satura un rezultātiem.

Eiropas valstīs, Amerikas Savienotajās Valstīs un Kanādā profesionālas klīniskas izaugsmes standarts ir neatliekamu situāciju simulēšana darba vidē. Simulācija dzemdību zālē ir balstīta uz reālu neatliekamu situāciju krīzes menedžmentu. Svarīgi, lai simulācija notiktu reālā vidē un kolēģu starpā, jo savstarpēja sazināšanās, kas ir informācijas pārnese ar mērķi izprast situācijas nozīmi, stresa situācijā parasti pasliktinās, bet efektīvas sazināšanās tehnikas uzlabo izpratni. Ir pierādīts, ka multidisciplināras komandas trenēšana uzlabo darbinieku sazināšanos, darba kvalitāti, samazina klīniskās kļūdas (cilvēciskais faktors, medikamenti), palielina pacientu un ārsta drošību.

Secinājumi. Rīgas Stradiņa universitātes Klīnisko prasmju apmācības centrā ir aprīkota dzemdību zāle, kurā ar *Laerdal SimMom* un *SimNewborn* simulatoriem ir iespējams modelēt visas neatliekamās situācijas dzemdniecībā: asiņošanu, instrumentālas vaginālas dzemdības, plecu distociju, dzemdības tūpļa guļā, jaundzimušo reanimāciju utt.

Īpaši svarīga ir komandas darba trenēšana savā darbā vidē, kas prasa simulācijas izmantošanu klīnikā. Nepārtraukta klīnisko situāciju simulēšana un komandas darba trenēšana dzemdniecībā uzlabo savstarpējo sazināšanos kritiskā situācijā, uzlabo aprūpes drošību, samazina perinatālo saslimstību un mirstību.